Informačný list predmetu

Akademický rok 2026/2027

Vysoká škola	Univerzita sv. Cyrila a Metoda v Trnave
Fakulta	FF UCM
Kód predmetu	KRUS/phddVybKap-J/22
Názov predmetu	vybrané kapitoly z teórie literatúry
Rozsah	2S
Počet kreditov	5
Vyučujúci	prof. PhDr. Josef Dohnal, CSc. (prednášajúci), prof. PhDr. Andrea Grominová, PhD. (garant predmetu), prof. PhDr. Josef Dohnal, CSc. (garant predmetu)

Podmienky na absolvovanie predmetu

– aktívna účasť na výučbe; – samoštúdium; – obhajoba referátu.

Výsledky vzdelávania

Úspešné absolvovanie predmetu študentovi/študentke umožní: 1. Vedomosti: – získať teoretické vedomosti o vývine jednotlivých literárnovedných teoretických koncepcií; – zoznámiť sa s prácami vybraných autorov; – aktualizovať svoje znalosti literárnovednej genológie a axiológie. 2. Zručnosti: – používať získané vedomosti pri analýze literárnych diel; – odlíšiť rôzne prístupy k umeleckému dielu v historickom vývine; – cielene aplikovať koncepčné prístupy pri vlastnej práci; – uvedomiť si hodnotovú hierarchiu. 3. Profesijné kompetencie: – aplikovať získané vedomosti v praktickej analytickej činnosti; – byť schopným (-ou) odlíšiť prístup svoj aj druhých k jednotlivým kategóriám poetiky; – uvedomovať si konkrétne prínosy rôznych prístupov pri vlastnej vedeckej práci a cielene ich využívať. 4. Prenositeľné kompetencie: – využívať adekvátny pojmový aparát; – posilňovať si schopnosť diskusie a argumentácie v nej; – využívať teoretické postupy vo vlastnej vedeckej práci; – vyhraňovať vlastné bádateľské smerovanie.

Stručná osnova predmetu

1. Základné literárne žánre, ich konštituovanie, genológia ako súčasť literárnej vedy. 2. Premeny žánrov v historickom vývine, súčasný prístup k žánrom. 3. Pojem vysokých a nízkych žánrov, ich klasifikácia, prelínanie žánrov. 4. Ruský román ako špecifická súčasť ruskej literatúry, vývoj žánru od 18. storočia. 5. Sujet a kompozícia literárneho diela. 6. Kategória rozprávača, jeho význam pre výstavbu literárneho diela, premeny kategórie rozprávača v 19.-20. storočí. 7. Štruktúra literárneho textu. 8. Rozprávač ako jedna z hlavných štruktúr určujúcich kategórií. 9. Literárna postava ako špecifický fenomén literárneho diela. 10. Teoretické názory na výstavbu literárneho obrazu a literárnej postavy. 11. Pravda života a pravda literárneho diela – literárne dielo ako „vyššia pravda“ a ako fikcia. 12. Hodnoty a literárne dielo – pojem hodnoty, nositelia hodnoty, axiologická koncepcia literárneho procesu.

Odporúčaná literatúra

Bachelard, G.: Poetika priestoru. Bratislava: Slovenský spisovateľ, 1990. ISBN 80-220-0005-1. Bachtin, M.: Román jako dialog. Praha: Odeon, 1980. Brukner, J. – Filip, J.: Poetický slovník. Praha: Mladá fronta, 1997. ISBN 80-204-0650-6. Derrida, J.: Texty k dekonstrukci. Bratislava: Archa, 1993. Dohnal, J.: Ruská povídka

[elektronický zdroj] : čítanka a cvičebnice interpretace literárního textu. 1. vyd. Brno : Tribun EU, 2016. [CD-ROM]. ISBN 978-80-263-1118-8 (online). Eliáš, A. et al.: Ruská literatúra 18. – 21. storočia. Bratislava: VEDA – Ústav svetovej literatúry SAV – FF UK, 2013. ISBN 978-80-224-1344-2. Foucault, M.: Archeologie vědění. Praha: Herrmann a synové, 2002. Grominová, A. – Špačeková, Z.: To the typology of fantastic elements in the stories Nevsky Prospect, The Nose and The Portrait by N. V. Gogol = K tipologii fantastičeskich elementov v povestjach "Nevskij prospekt", "Nos", i "Portret" N. V. Gogolja. DOI 10.51762/FK-2021-26-01. In: Filologičeskij klass = Philological class. ISSN 2071-2405, Roč. 26, č. 1 (2021), s. [1-7]. Grominová, A.: Slovo v poezii Ivana Ždanova. In: Russkoje slovo v mnogojazyčnom mire : materialy XIV Kongressa MAPRJAL. 1. vyd. Sankt Peterburg : MAPRJAL, 2019. ISBN 978-5-9906636-9-5, s. 1803-1808. Grominová, A.: Systém obraznosti a umelecký model sveta v lyrike F. I. Ťutčeva a A. A. Feta. 1. vyd. Trnava : Univerzita sv. Cyrila a Metoda v Trnave, 2015. ISBN 978-80-8105-684-0. Grominová, A.: Work with metarealism/neo-baroque poetic texts in the Russian as a foreign language classroom. In: Current issues of the Russian language teaching 14. Brno : Masarykova univerzita, 2020. (Sborník prací Pedagogické fakulty MU, Řada jazyková a literární č. 56; č. 276). ISBN 978-80-210-9781-0 (online). s. 201-208. Hrabák, J.: Poetika. Praha: Československý spisovateľ, 1973. Jakobson, R.: Raboty po poetike. Moskva: Progress, 1987. Lotman, J. M.: Štruktúra umeleckého textu. Bratislava: Tatran, 1990. ISBN 80-222-0188-X. Mukařovský, J.: Studie z poetiky. Praha: Odeon, 1982. Müller, R. - Šidák, P.: Slovník novější literární teorie. Praha: Academia, 2012. ISBN 978-80-200-2048-2. Pospíšil, I.: K teorii ruské literatury a jejím souvislostem. Brno: MUNI, 2013. ISBN 9788021062160. Pospíšil, I.: Literární genologie. Brno: Masarykova univerzita, 2014. Stanzel, F.: Teorie vyprávění. Praha: Odeon, 1988. Šklovskij, V.: Próza. Úvahy a rozbory. Praha: Odeon, 1978. Timofejev, L.I. - Turajev, S.V.: Slovar literaturovedčeskich terminov. Moskva: Prosveščenije, 1985. Tjupa, V. I.: Naratologija kak analitika povestvovateľnogo diskursa. Tver´: Tver´skij gosudarstvennyj universitet, 2002. Vygotskij, L. S.: Psychologie umění. Praha: Odeon, 1980. Wellek, R. – Warren, A.S.: Teorie literatury. Olomouc: Votobia, 1996. ISBN 80-7198-150-8. Žilka, T.: Poetický slovník. Bratislava: Tatran, 1987. slovníkové publikácie orientované na prehľad literárnej teórie (histórie, terminológie, ...)

Jazyk, ktorého znalosť je potrebná na absolvovanie predmetu

slovenský, ruský

Poznámky

časová záťaž študenta: 150 hodín, z toho: Prezenčné / Kombinované štúdium (P, S, C): 24 hodín
samoštúdium: 126 hodín